

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

45

12/1545

29

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE

Egz. Nr.....1

plk prof. dr Kazimierz NOŻKO

MASKOWANIE OPERACYJNE

(Materiał szkoleniowy dla oficerów kadry
i słuchaczy: PSOS, III Kursów, KPO i Kursów
doktoranckich)

49549

WARSZAWA PAŹDZIERNIK 1974

Colour Chart #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Centimetres

Inches

12/1545

29

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE

Egz. Nr 1

plk prof. dr Kazimierz NOŻKO

MASKOWANIE OPERACYJNE

(Materiał szkoleniowy dla oficerów kadry
i słuchaczy: PSOS, III Kursów, KPO i Kursów
doktoranckich)

WARSZAWA PAŹDZIERNIK 1974

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

JAWNE

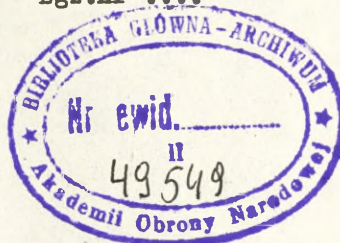
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

PODSTAWA Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 roku art. 86 ust. 2 (Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
<i>A</i> podpis

Przeklas. -

*prot. 1 z dn. 2.01.97
dy-*

Egz.nr 1

plk prof. dr Kazimierz NOŻKO

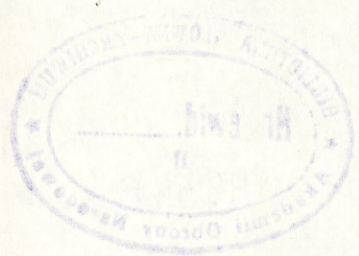
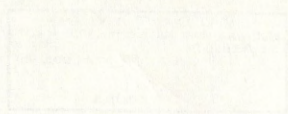
MASKOWANIE OPERACYJNE

/Materiał szkoleniowy dla oficerów kadry i słuchaczy:
PSOS, III Kursów, KPO i Kursów doktoranckich/

JAWANE

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Temat: Maskowanie operacyjne

- Cel: 1. Zapoznać oficerów z istotą, charakterem i zakresem przedsięwzięć maskowania operacyjnego, stanowiącego podstawę w uzyskaniu zaskoczenia we współczesnych operacjach
2. Wprowadzić i zachęcić oficerów do samodzielnego studiowania literatury nt. maskowania.

Zagadnienia:

1. Założenia wstępne
2. Zależność maskowania operacyjnego od rozwoju sił i środków rozpoznania
3. Ogólne założenia maskowania operacyjnego
  - 3.1. Cel i zadania maskowania operacyjnego
  - 3.2. Główne problemy organizacji maskowania operacyjnego
  - 3.3. Udział rodzajów wojsk w maskowaniu operacyjnym
  - 3.4. Zakres, sposoby i możliwości wykonania niektórych przedsięwzięć maskowania operacyjnego
4. Wnioski końcowe
5. Niezbędna bibliografia wskazana została w odnośnikach treści poszczególnych zagadnień

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work done during the year.

2. The second part contains a detailed account of the work done in each of the various departments.

3. The third part deals with the financial position of the institution and the amount of the grant received from the Government.

4. The fourth part contains a list of the names of the staff and the names of the students who have been admitted to the institution during the year.

5. The fifth part contains a list of the names of the donors who have contributed towards the maintenance of the institution during the year.

6. The sixth part contains a list of the names of the members of the governing body of the institution.

7. The seventh part contains a list of the names of the members of the staff of the institution.

8. The eighth part contains a list of the names of the students who have been admitted to the institution during the year.

9. The ninth part contains a list of the names of the donors who have contributed towards the maintenance of the institution during the year.

10. The tenth part contains a list of the names of the members of the governing body of the institution.

1. Założenia wstępne

Ogólne założenia maskowania zawarte są w obowiązujących regulaminach i instrukcjach^{1/}. Do jego właściwego stosowania we współczesnych działaniach bojowych zobowiązują nas odpowiednie zadania sprecyzowane przez Ministra Obrony Narodowej w dyrektywach i rozkazach^{2/} oraz wytycznych szkoleniowych Komendanta ASG^{3/}. O znaczeniu maskowania niejednokrotnie mówił MON m.in. w swoim podsumowaniu ćwiczenia "Kraj-73", "Maskowanie - stwierdził MON - w związku z prowadzoną przez przeciwnika penetracją rozpoznawczą stało się już w czasie pokoju aktywnym elementem walki" /podkreślenie KN/^{4/}. W podsumowaniu zaś ćwiczenia "Lato-74" MON m.in. stwierdził: "... maskowanie operacyjne to nie tylko przedsięwzięcie natury technicznej. To jak wiadomo przede wszystkim zintegrowany i kompleksowy system myślenia przeciwnika, ukrywanie przed nim naszych zamiarów i działań"^{4/}, wypowiedzi powyższe świadczą o wyjątkowej randze przydawanej maskowaniu.

Przedsięwzięcia bowiem maskowania zarówno w okresie pokoju, jak i podczas wojny spełniają i będą spełniać nadal coraz ważniejszą rolę; należy się liczyć z coraz trudniejszymi zadaniami, które wystąpią w pojedynku z wciąż doskonalszymi środkami i systemami rozpoznania npla, w tym i rozpoznania kosmicznego. Dlatego już na wstępie należy stwierdzić, że maskowanie stanowi najprostszy, a równocześnie najskuteczniejszy środek w uzyskaniu zaskoczenia npla lub ochrony własnych wojsk i obiektów przed wykryciem, a w konsekwencji przed zniszczeniem. Podstawową bowiem przesłanką uzyskania zaskoczenia - na przestrzeni historii wojen i współcześnie^{5/} - jest zachowanie w tajem -

1/ a/ Regulamin walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja-pułk/, Warszawa 1964 r. ss. 7-28, 83-84.

b/ Instrukcja o maskowaniu wojsk, cz. I i II, Warszawa 1964r.

2/ Dyrektywa MON o działalności Sił Zbrojnych na 1974 i 1975 r. oraz rozkaz szkoleniowy MON na 1974 r.

3/ Wytyczne organizacyjno-szkoleniowe do działalności ASG na rok 1974 /ss. 9-31/.

4/ Wystąpienia na podsumowaniu ćwiczenia "Kraj-73", Warszawa 1973 r., s. 31 i podsumowanie MON ćwiczenia "Lato-74", Warszawa 1974 r.

5/ a/ S. Sołowiow, Zamierzenia i plany Warszawa 1967 r.

b/ W. Popow, Wniezapność i nieożydanność w historii wojen, Moskwa 1955 r.

nicy przygotowywanych działań i związanych z nimi zamierzeń oraz wprowadzeniem w błąd rozpoznania npla w odniesieniu do realnej rzeczywistości. Ukrycie zaś wojsk i obiektów o znaczeniu taktyczno-operacyjnym uniemożliwia nplowi ich zniszczenie lub obezwładnienie. Dzisiaj wykrycie każdego obiektu, jeżeli jest on oplatalny z punktu widzenia taktyczno-operacyjnego może być zniszczony^{6/}. Przypomnijmy, że ze względu na cele, zadania, zakres i charakter przedsięwzięć rozróżniamy maskowanie strategiczne, operacyjne i bezpośrednie.

Maskowanie strategiczne obejmuje szeroki kompleks przedsięwzięć natury militarnej a niekiedy i dyplomatycznej i polega na wprowadzeniu w błąd organów rozpoznania, najwyższych dowództw oraz władz politycznych przeciwnika co do rzeczywistych zamierzeń i poczynañ w celu osiągnięcia zaskoczenia strategicznego^{7/}.

Główną formą maskowania strategicznego jest dezinformacja i realizacja przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Maskowanie operacyjne^{8/} obejmuje szeroki kompleks przedsięwzięć natury organizacyjno-wykonawczej, technicznej i taktyczno-operacyjnej i polega na wprowadzeniu nieprzyjaciela w błąd co do istoty zamiaru operacji, położenia, ilości i składu wojsk oraz obiektów tyłowych podczas przygotowania i prowadzenia operacji.

Maskowanie operacyjne realizuje się przez:

- stosowanie i przestrzeganie maskowania bezpośredniego;
- działania taktyczno-operacyjne wojsk wprowadzające nieprzyjaciela w błąd;

6/ N. Popiel, Trudne dni, Warszawa 1961 r. s. 124.

7/ Por.P.Rotmistrzów, Czołgi wczoraj i dziś, Warszawa 1974 r. ss. 136-137.

8/ K. Nożko, Maskowanie operacyjne, Warszawa 1962 r.

- maskowanie i mylenie radioelektroniczne;
- pozorowanie;
- dezinformację;
- ukrywanie.

Maskowanie bezpośrednie^{9/} wykonuje się na szczeblach taktycznych i polega ono na bezpośrednim ukryciu wojsk, sprzętu bojowego, techniki wojennej oraz składów materiałowo-technicznego zabezpieczenia przed rozpoznaniem nieprzyjaciela.

Celem maskowania bezpośredniego jest wprowadzenie npla w błąd odnośnie przygotowywanych i prowadzonych działań /dyslokacji, osiągnięcia pełnej gotowości bojowej, marsz, działania bojowe, odpoczynek/ lub ukrycie wojsk, sprzętu bojowego i obiektów o znaczeniu taktycznym przed jego rozpoznaniem.

Cel maskowania bezpośredniego^{10/} osiąga się przez:

- ukrywanie tj. przystosowanie maskowanego obiektu do otaczającego tła i warunków terenowych w ich konkretnej sytuacji;
- pozorowanie tj. sztuczne tworzenie "obrazu" /obektu, czynności itp./, który jest zbliżony do rzeczywistości;
- przestrzeganie zasad TD.

W wyniku realizacji przedsięwzięć maskowania bezpośredniego uzyskuje się zaskoczenie taktyczne lub unika się zniszczenia /obezwładnienia/ poszczególnych obiektów /sprzętu/.

9/ Instr.o maskowaniu wojsk cz. II, Warszawa 1964 r.

10/ Ciekawy materiał na temat maskowania bezpośredniego znajdujemy w artykule: "Maskowanie żołnierzy i pojazdów sił lądowych Bundeswehry", Wojskowy Przegląd Zagraniczny nr 4/92/z 1973 r. ss. 68-82.

b/B. interesującą informację na temat nowych środków maskowania /do ukrywania/ znajdujemy w miesięczniku International Defense Review nr 2 z 1974 r., w artykule pt. "Nowoczesne środki maskowania - szwedzki system Barracuda". W artykule tym m.in. szwedzka firma opracowała technologię nowych farb i produkuje specjalne siatki maskownicze oraz materiały do maskowania, które chronią przed wykryciem takich środków rozpoznania, jak: rozpoznanie wzrokowe, rozpoznanie radioelektroniczne, rozpoznanie telewizyjne i fotograficzne, rozpoznanie w podczerwieni.

Ponadto firma ta produkuje specjalne makiety różnego rodzaju sprzętu bojowego.

Maskowanie bezpośrednio stanowi bardzo istotny element maskowania operacyjnego.

Ze względu na charakter współczesnych operacji w maskowaniu operacyjnym szczególne miejsce zajmują takie formy jak:

1. Działania taktyczno-operacyjne rzeczywiste, wykorzystane do wprowadzenia npla w błąd poprzez:
  - organizację i prowadzenie działań bojowych lub manewru rzeczywistego wprowadzających npla w błąd;
  - przegrupowanie i marsze /rzeczywiste/ wojsk wprowadzające npla w błąd;
  - okresową zmianę rejonów rozmieszczenia /ześrodkowania/ oddziałów i związków taktycznych;
  - działania demonstracyjne prowadzone przez oddziały i związki taktyczne, które równocześnie wykonują określone zadania taktyczno-operacyjne^{11/}.

Wymienione sposoby działania wprowadzające w błąd powinny być realizowane w ścisłym powiązaniu z innymi formami i sposobami maskowania, a przede wszystkim maskowania bezpośredniego oraz z rzeczywistymi działaniami wojsk.

2. Maskowanie i mylenie radioelektroniczne, polega na zorganizowanym i ułożonym wg określonego systemu stosowaniu przedsięwzięć z dziedziny radioelektroniki własnej i urządzeń oddziałujących na radioelektronikę npla w celu wprowadzenia go w błąd co do rozmieszczenia i działania wojsk oraz pracy własnego systemu radioelektronicznego.

Wykonuje się przez:

- pozorowanie radioelektroniczne;
- maskowanie radioelektroniczne;
- deformację obiektów za pomocą urządzeń radioelektronicznych;
- pozorny system naprowadzania i wykrywania;

11/ Ciekawym przykładem ilustrującym wprowadzenie npla w błąd poprzez działania taktyczno-operacyjne wojsk jest maskowanie operacyjne wykonane przez 4 armię uderzeniową pod Moskwą - A.J.Jeremienko, Wspomnienia, Warszawa 1961 r. s. 139.

- pozorny system łączności i pozorny system radioelektro - niczny;
- dezinformację radioelektroniczną.

3. Pozorowanie w maskowaniu operacyjnym obejmuje:

- pozorowanie innych form działań bojowych niż faktycznie są prowadzone;
- pozorowanie obiektów o znaczeniu taktyczno-operacyjnym;
- pozorne przemarsze, przewozy wojsk i sprzętu technicznego oraz pozorowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia;
- tworzenie sztabów i dowództw dla pozorowania nieistniejących jednostek organizacyjnych.

4. Dezinformacja we współczesnych warunkach jest niezmiernie istotną formą maskowania operacyjnego. Polega ona na planowym i systematycznym rozprzestrzenianiu mylnych informacji i dokumentów dla wprowadzenia npla w błąd co do faktycznego zamiaru operacji /lub innego działania taktyczno-operacyjnego/ jej organizacji i prowadzenia, a także co do składu i charakteru działania wojsk własnych.

Dezinformację prowadzi się za pomocą:

- środków radioelektronicznych;
- rozpowszechniania dokumentów o treści dezinformacyjnej lub przekazywanie informacji w innej postaci;
- inspirowania.

Niejednokrotnie cele i przedsięwzięcia w zakresie dezinformacji łączą się ściśle lub wynikają z maskowania strategicznego^{12/}. Maskowanie operacyjne ze względu na jego rolę i znaczenie powinno stanowić integralną część składową przedsięwzięć związanych z przygotowaniem, organizacją i prowadzeniem współczesnych operacji.

5. Stosowanie dymów maskujących. Podczas podsumowania ćwiczenia "Lato-74" Minister Obrony Narodowej na ten temat powiedział: "Rozpatrując szeroko rozumianą problematykę maskowa-

---

12/ Warto przypomnieć o planie maskowania realizowanym podczas uderzenia wojsk hitlerowskich na Związek Radziecki w 1941r. /kryptonim tych planów: "Harpun" i "Rekin"/. Dokumenty o maskowaniu z tego okresu przedstawione zostały w biulety - nie Informacyjnym Wojskowego Instytutu Historycznego nr 5 z 1960 r.

nia, należy zasygnalizować renesans, a ściślej mówiąc nowe potrzeby w zakresie stosowania dymów maskujących"^{13/}.

Pytania:

1. Wymenić i krótko scharakteryzować obowiązującą literaturę oraz dokumenty, w których rozpatruje się problematykę maskowania.
2. Przedstawić krótką charakterystykę maskowania:
  - strategicznego;
  - operacyjnego;
  - bezpośredniego.
3. Omówić dowolnie wybrany z okresu drugiej wojny światowej przykład maskowania operacyjnego.
2. Zależność maskowania operacyjnego od rozwoju sił i środków rozpoznania

W wyniku przedsięwzięć maskowania i prowadzonego rozpoznania przeciwstawnych stron następuje swego rodzaju pojedynek - walka maskowania z rozpoznaniem i rozpoznania z maskowaniem. Z jednej strony występuje optymalne wykorzystanie możliwości sił i środków rozpoznania, aby wykryć npla i we właściwym czasie ustalić jak największą ilość danych o nim, z drugiej zaś - podobna tendencja, aby ukryć się i zamaskować, zrealizować przedsięwzięcia wprowadzające w błąd.

O wygraniu tego pojedynku będzie jak zwykle decydować intelekt organizatorów, spryt i sztuka wykonawców oraz posiadany sprzęt i technika.

Należy uwzględnić, że współczesna technika i możliwości rozpoznania, którym dysponuje potencjalny npl^{14/}, wyprzedzają

- 13/ Podsumowanie MON ćwiczenia "Lato-74", Warszawa 1974 r., s. 35.
- 14/a/Wystąpienia na podsumowaniu ćwiczenia "Kraj-73", Warszawa 1973 r. ss. 22, 23 i 24.
- b/M. Dębski, Jednostki rozpoznawcze sił lądowych NATO, wyd. ASG 1971 r.
- c/B. ciekawy materiał o organizacji systemu rozpoznania/wywiadu/ w USA i RFN przedstawiony został w książce: B. Mazłanka, Cztery oblicza militarystyki, /część IV Żandarm świata/, Warszawa 1971 r. ss. 503-559. dc. na nast. stronie

siły, środki i technikę stosowaną w maskowaniu, tym bardziej, że do arsenału środków rozpoznania naziemnego i powietrznego włączono obecnie technikę laserową oraz sztuczne satelity Ziemi, a więc rozpoznanie kosmiczne.

Należy również brać pod uwagę, że efektywność i skuteczność rozpoznania środkami technicznymi zwiększa się wskutek możliwości stosowania elektronicznej techniki obliczeniowej. Sprzęgnięcie wysokiej techniki z coraz doskonalszym przygotowaniem obsługi technicznych środków rozpoznania stawia coraz wyższe wymagania przed tymi, którzy będą organizować i realizować przedsięwzięcia maskowania.

Warunkiem ukrycia i wprowadzenia npla w błąd, nawet tych "doskonałych" środków rozpoznania będzie konieczność poznania ich taktyczno-technicznych parametrów i możliwości, dodatnich i ujemnych stron, poznanie osobowości tych co organizują i kierują rozpoznaniem oraz zwiększenie wymagań stawianych maskowaniu operacyjnemu.

Przy precyzowaniu wymagań w stosunku do maskowania operacyjnego należy uwzględnić takie czynniki, jak:

- cel, zadania i zamiar przygotowywanej i prowadzonej operacji;
- konkretną sytuację taktyczno-operacyjną oraz warunki terenowe;
- cel i zadania maskowania operacyjnego;
- siły i środki oraz czas przeznaczony na wykonanie przedsięwzięć maskowania;
- możliwości sił i środków rozpoznania npla;
- możliwości wykorzystania rzeczywistych działań do wprowadzenia npla w błąd.

14/d/Na temat wykorzystania przestrzeni kosmicznej dysponujemy obecnie dość bogatą literaturą przedmiotu. Ciekawy materiał wykorzystania kosmosu do rozpoznania znajduje się: I Sympozjum na temat wykorzystania przestrzeni kosmicznej /tajne/, WAT, 1970 r. ss. 27-44, 60-63, 101-115.

Do najważniejszych wymagań pod adresem maskowania operacyjnego należy zaliczyć:^{15/}

- właściwe sprecyzowanie celu maskowania operacyjnego zgodnie z zamiarem operacji;
- ześrodkowanie sił i środków maskowania do wykonania najważniejszych zadań lub przedsięwzięć maskowania;
- ścisłe powiązanie przedsięwzięć maskowania z konkretną sytuacją taktyczno-operacyjną, rzeczywistymi działaniami i konkretnymi warunkami terenowymi;
- celowość, wiarygodność, aktywność^{16/}, ciągłość i prostota przedsięwzięć maskowania;
- oparcie przedsięwzięć maskowania operacyjnego na znajomości podstawowych założeń psychologii i znajomości psychicznych właściwości konkretnego npla;
- fizyczne zwalczanie sił i środków rozpoznania npla;
- kontrola przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Pytania:

1. Przedstawić zależność maskowania od możliwości sił i środków rozpoznania npla.
2. Omówić wymagania stawiane przed maskowaniem operacyjnym.
3. Omówić istotę i treść powiązań przedsięwzięć maskowania z konkretną sytuacją taktyczno-operacyjną, rzeczywistymi działaniami i konkretnymi warunkami terenowymi.

3. Ogólne założenia maskowania operacyjnego

3.1. Cele i zadania maskowania operacyjnego

Cel i zadania maskowania operacyjnego zależą głównie od zamiaru operacji, konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, lądowej, powietrznej i na kierunku nadmorskim - morskiej oraz możliwości wykonania przedsięwzięć maskowania /czas, siły i środki własne, możliwości rozpoznania npla/.

15/ Rozwinięcie tych zagadnień znajduje się w pracy: K. Nożko, Maskowanie operacyjne we współczesnych działaniach bojowych, Warszawa 1963 r. ss.65-78;

16/ Aktywność w maskowaniu powinna się wyrazić przede wszystkim w dążeniu, aby poprzez różne zabiegi wprowadzające npla w błąd zmusić go do powzięcia takiej decyzji, która nie odpowiadałaby własnym zamierzonym działaniom.

Ogólnym celem maskowania operacyjnego jest uzyskanie zaskoczenia i ochrona ważnych z punktu widzenia taktyczno-operacyjnego obiektów przed ogniem npla, zwłaszcza jądrowym i zapewnienie warunków osiągnięcia celu operacji, w najkrótszym czasie i przy minimalnych stratach własnych.

Cel ogólny może być osiągnięty drogą zrealizowania celów pośrednich, na przykład:

- wprowadzenie npla w błąd co do ilości, miejsca /rejonów/ rozmieszczenia i działania elementów ugrupowania operacyjnego, SD, obiektów tyłowych lub innych ważnych z punktu widzenia operacyjnego sił, środków i urządzeń;

- wprowadzenie npla w błąd co do sił i kierunku przegrupowujących się wojsk, rejonów ich rozmieszczenia, rubieży, kierunku oraz czasu wejścia zgrupowań uderzeniowych do bitwy, kierunku głównego uderzenia i odcinka /odcinków/ przełamania.

W każdej sytuacji w precyzowaniu celu ogólnego lub celów pośrednich wystąpi określona specyfika. Odpowiednio do celu/celów/ określa się zadania maskowania operacyjnego.

Ze względu na charakter i właściwości działań zaczepnych i obronnych należy wyodrębnić niektóre zadania maskowania operacyjnego typowe dla każdego rodzaju tych działań.

Przykładowo mogą to być zadania:

a/ w działaniach zaczepnych:

- wykorzystanie wojsk prowadzących działania bojowe rze - czywiste do wprowadzenia w błąd co do kierunku uderzenia, pozorując tak działanie na kierunku pomocniczym, jak gdyby był on głównym;

- przeprowadzenie demonstracyjnych i pozornych przegrupowań wojsk oraz przedsięwzięć organizacyjnych sugerujących przygotowanie operacji na innym - niż planuje się kierunku;

- ukrycie rozmieszczenia SD, BROT i drugiego rzutu;

- wprowadzenie npla w błąd co do siły i składu desantu powietrznego /morskiego/, kierunku jego przelotu /przejścia morzem/, rejonu lądowania i charakteru działania;

- ukrycie lub wprowadzenie npla w błąd co do czasu i spo-

sobu przeniesienia kierunku głównego uderzenia w toku rozwijania operacji zaczepnej.

b/ w działaniach obronnych:

- wprowadzenie npla w błąd co do systemu organizowanej obrony i rozmieszczenia głównych sił;

- wprowadzenie npla w błąd co do czasu i kierunku wykonania przeciwuderzenia oraz siły i składu przeciwuderzających wojsk;

- ukrycie zamiaru przejścia z obrony do działań zaczepnych oraz sił i środków przeznaczonych do utworzenia zgrupowania uderzeniowego.

Ścisły związek celów i zadań maskowania operacyjnego z celem i zadaniami operacji oraz zamiarem dowódcy jest konieczny dla uzyskania przewagi nad nplem, zwłaszcza przez uzyskanie zaskoczenia i zmniejszenia strat od jego ognia.

Pytania:

1. Wykazać /np. na przykładzie dowolnego ćwiczenia/ zależność celu maskowania operacyjnego od celu operacji.
2. Przedstawić zależność zadań maskowania operacyjnego od celu maskowania.

3:2. Główne problemy organizacji maskowania operacyjnego

Do typowych problemów organizacyjnych, w zakresie maskowania operacyjnego, które powinny być rozstrzygnięte, należy zaliczyć:

- sprecyzowanie celu i zadań maskowania operacyjnego;
- wypracowanie decyzji o maskowaniu operacyjnym;
- zorganizowanie współdziałania z sąsiadami, zwłaszcza w zakresie wykonywanych przedsięwzięć maskowania;
- wyznaczenie odpowiednich sił i środków oraz ustalenie sposobów i czasu wykonania przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- wyznaczenie bezpośrednio odpowiedzialnych za planowanie i wykonanie przedsięwzięć maskowania;
- planowanie maskowania operacyjnego;

- ustalenie sił i środków oraz sposobów kontroli przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Zakres przedsięwzięć związanych z organizacją i wykonaniem maskowania operacyjnego wymaga, aby stanowiły one integralny element wypracowania decyzji co do operacji zaczepnej, planowania operacji, doprowadzenia zadań do wykonawców i dowodzenia podczas prowadzenia operacji.

W związku z tym zarówno dowódca frontu /armii/ wypracowując decyzję, jak i poszczególni oficerowie sztabu oraz szefowie rodzajów wojsk i służb przygotowując meldunki własnych ocen i propozycji dla dowódcy powinni uwzględniać problematykę maskowania operacyjnego. W czasie podsumowania ćwiczenia "Lato-74" Minister Obrony Narodowej m.in. stwierdził: "... pragnę wyczulić towarzyszy na wyraźną potrzebę pogłębiania umiejętności oraz ukształtowania nawyku posilkowania się koncepcją maskowania w procesie podejmowania decyzji operacyjnych"^{17/}.

Konieczność ścisłego zintegrowania przedsięwzięć maskowania operacyjnego z decyzją operacyjną wynika m.in. z właściwości i cech współczesnej walki, bitwy i operacji.

Sytuacje taktyczno-operacyjne mogą bowiem ulegać gwałtownym zmianom, w związku z tym konieczna będzie poważna korekta uprzednio powziętych decyzji, w ślad za nią powinny następować zmiany w przedsięwzięciach maskowania operacyjnego.

Niedopuszczalne jest bowiem, aby przedsięwzięcia maskowania nie nadążały za rozwojem sytuacji taktyczno-operacyjnej lub nie zapewniały optymalnych warunków w wykonaniu celu operacji.

Stąd też wnioski dotyczące maskowania powinny wynikać z analizy zadania i oceny położenia.

^{17/} Podsumowanie MON ćwiczenia "Lato-74", Warszawa 1974 r.s.35.

Wobec tego w wyniku przeprowadzonej analizy otrzymanego zadania - oprócz wniosków odnoszących się do decyzji operacyjnej - należy wyciągnąć wnioski dotyczące przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Z oceny nieprzyjaciela - oprócz wniosków natury taktyczno-operacyjnej - powinny ponadto wynikać: jakie są możliwości sił i środków rozpoznania nieprzyjaciela, przeciwko którym należy przede wszystkim skierować przedsięwzięcia maskowania operacyjnego, w jaki sposób wprowadzić poszczególne rodzaje rozpoznania npla w błąd oraz jakie środki i przedsięwzięcia maskowania będą najbardziej skuteczne; które elementy decyzji operacyjnej mogą być najłatwiej wykryte i gdzie skupić główny wysiłek maskowania; które z dotychczas stosowanych przedsięwzięć maskowania okazały się najskuteczniejsze, a które były najszybciej wykrywane przez rozpoznanie nieprzyjaciela; które elementy ugrupowania operacyjnego najbardziej są narażone na uderzenia jądrowe nieprzyjaciela.

Ocene terenu celowo jest dokonywać uwzględniając porę roku i doby oraz warunki atmosferyczne, jednocześnie biorąc pod uwagę:

- w jaki sposób konkretne warunki ułatwiają lub utrudniają realizację przedsięwzięć maskowania operacyjnego, zwłaszcza ze względu na możliwość działania rozpoznania nieprzyjaciela, a szczególnie jego środków technicznych;

- w jaki sposób należy rozmieszczać w terenie poszczególne elementy ugrupowania operacyjnego, zapewniając dogodne warunki maskowania i ich skuteczne wykorzystanie zgodnie z decyzją dowódcy;

- możliwości wykorzystania zasobów miejscowych do wykonania przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

- w jaki sposób wykorzystać ludność miejscową do realizacji przedsięwzięć maskowania /np. do rozpowszechniania mylnych informacji /wiadomości/ o własnych wojskach i do wykonania przedsięwzięć maskowania/.

Przy ocenie własnych sił i środków można wyciągnąć wnioski dotyczące:

- sił i środków przeznaczonych do prowadzenia operacji, które należy ukryć - zamaskować oraz głównego wysiłku maskowania;

- sposobu wykorzystania faktycznego działania wojsk/przemarszów, ze środków, wykonania uderzeń - zadań taktyczno-operacyjnych itp./ do zrealizowania przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

- możliwości wydzielania sił i środków wyłącznie do wykonania zadań maskowania, aby zapewnić pomyślne wykonanie planowanej operacji;

- możliwości sił i środków, które mogą być wykorzystane do wykonania poszczególnych przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

- przedsięwzięć maskowania, które mogą /powinny/ być wykonane przez szczeble operacyjne, a których wykonanie powinno się powierzyć szczeblom taktycznym;

- sił i środków które można i należy przeznaczyć do kontroli przedsięwzięć maskowania.

Przy ocenie czasu należałoby rozpatrzyć:

- czas potrzebny na wykonanie poszczególnych przedsięwzięć maskowania i czas, jaki faktycznie można przeznaczyć na ich wykonanie;

- czas lub okres, w jakim wojska mogą wziąć lub wezmą udział w rzeczywistych działaniach bojowych, a w jakim czasie mogą być one wykorzystane do wykonania niektórych przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

- moment rozpoczęcia i zakończenia wykonywania przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Ponadto należy wziąć pod uwagę wnioski wynikające z oceny materiałowo-technicznego zaopatrzenia wojsk, a także sposób zaopatrywania w środki służące do realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Należy podkreślić, że przytoczone wnioski wynikające z analizy zadania i oceny poszczególnych elementów położenia są jedynie orientacyjne, gdyż w konkretnej sytuacji mogą występować inne, bardziej odpowiadające zaistniałym warunkom.

Podana metoda wypracowania decyzji o maskowaniu operacyjnym będzie zapewniać ściśle jej powiązanie z decyzją operacyjną, gdyż wypracowanie obu tych decyzji odbywa się w zasadzie równocześnie. Wnioski natury operacyjnej powinny niejako warunkować wnioski w zakresie maskowania operacyjnego^{18/}.

Wyrazem podsumowania analizy zadania i oceny położenia będzie sprecyzowanie decyzji operacyjnej i decyzji o maskowaniu operacyjnym, w której najczęściej powinno się ująć:

- cele, zadania i główny wysiłek maskowania operacyjnego;
- przedsięwzięcia obejmujące realizację celów i zadań maskowania operacyjnego w okresie przygotowania i prowadzenia operacji;
- siły i środki przeznaczone do realizacji zadań maskowania operacyjnego /uwzględniając również udział poszczególnych rodzajów wojsk i służb/;
- czas wykonania przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- powiązanie maskowania operacyjnego z maskowaniem bez pośrednim z przedsięwzięciami sąsiadów i szczebla wyższego w tym zakresie oraz z przedsięwzięciami walki radioelektronicznej;
- dowódców i oficerów odpowiedzialnych za poszczególne przedsięwzięcia maskowania operacyjnego;
- sposób wykonywania kontroli przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Decyzja dowódcy frontu lub armii dotycząca maskowania operacyjnego może być przekazana sztabowi przy dawaniu wytycznych do planowania operacji lub po postawieniu zadań /w ramach wytycznych do operacyjnego zabezpieczenia działań/. Nie należy jednak wykluczać sytuacji, w której sztab frontu /armii/, tylko w oparciu o wytyczne /zarządzenie/ przełożonego decyzję dowódcy i na podstawie wytycznych szefa sztabu przystąpi do organizacji maskowania operacyjnego.

^{18/}B.ciekawie na ten temat m.in.pisze w swojej ostatniej książce gen. L.Rendulic: "Myśl o uzyskaniu zaskoczenia, niezależnie wyraża się to w pasywnym, czy aktywnym działaniu nigdy nie powinna opuszczać świadomości dowódcy, który wypracowuje decyzję". Wg L.Rendulic, Uprawienie wojskami, Moskwa 1974r. s. 68.

Szczególnie ważne przedsięwzięcia maskowania operacyjnego mogą być realizowane według oddzielnego planu i specjalnie w tym celu wyznaczonymi siłami i środkami. Poza tym - ze względu na konieczność zachowania w tajemnicy tych przedsięwzięć lub zwiększenia szybkości ich realizacji - niektóre zadania maskowania operacyjnego, zwłaszcza jeżeli chodzi o działania na drugorzędnych kierunkach^{19/} mogą być postawione bezpośrednio poszczególnym wykonawcom, często bez wyjawiania im istoty i celu takiego czy innego działania. Po powzięciu decyzji o maskowaniu w ścisłym związku z decyzją operacyjną, planem operacji i wytycznymi przełożonego można przystąpić do planowania maskowania operacyjnego.

Plan maskowania operacyjnego jest zwykle opracowywany przez oddział lub zarząd operacyjny. Do opracowania planu maskowania operacyjnego powinno się wydzielać ściśle określony zespół ludzi, który uzgadnia poszczególne przedsięwzięcia maskowania z dowódcami rodzajów wojsk, szefami służb i kwatermistrzem, zwłaszcza w zakresie udziału ich specjalności w realizowaniu przewidywanych zamierzeń. Niejednokrotnie poszczególne rodzaje wojsk /służb i tyły/ będą opracowywać plan przedsięwzięć maskowania operacyjnego we własnym zakresie - oczywiście w oparciu o plan ogólny /np. plan zadymiania/. Plan maskowania operacyjnego powinien być ściśle powiązany z planem walki radioelektronicznej, przede wszystkim zaś w zakresie:

- przeciwdziałania radiowego;
- przeciwdziałania radiolokacyjnego;
- przeciwdziałania radionawigacyjnego;
- przeciwdziałania telemetrycznego.

19/ B.ciekawy przykład przytacza marszałek Rokossowski, który opisuje użycie 3A gen. Gerbatowa. W związku z tym gen. Gerbatow napisał raport do kwatery głównej o tym, że jego armię "wykorzystuje się w sposób niewłaściwy" - K.Rokossowski Żołnierski obowiązek, Warszawa 1973 r., s. 347-348.

Należy podkreślić, że problematyka walki radioelektronicznej bardzo ściśle się wiąże z problematyką maskowania operacyjnego. W niektórych nawet wypadkach trudno się doszukać wyraźnej granicy podziału między tymi dwoma rodzajami zabezpieczenia operacyjnego działań. Stąd też konieczne jest ściśle współdziałanie pomiędzy maskowaniem a walką radioelektroniczną.

Plan maskowania operacyjnego może być opracowany w formie opisowej lub graficznej na mapie. Forma opisowa /tabelaryczna/ najczęściej stosowana będzie wówczas, gdy sztab dysponuje odpowiednim czasem.

Jeśli decyzja o maskowaniu operacyjnym wynika z decyzji operacyjnej dowódcy, to tym samym plan maskowania powinien być ściśle powiązany z planem operacji, stanowiąc jego integralną część.

W niektórych wypadkach przedsięwzięcia maskowania operacyjnego mogą być przedstawione bezpośrednio na planie operacji. Zaletą takiego połączenia jest to, że zmniejsza się ilość dokumentów opracowywanych przez sztab, a każda zmiana planu operacji zmusza do korekty przedsięwzięć maskowania. Wadą zaś jest to, że często plan operacji staje się mniej przejrzysty i trudno w nim wyrazić wszystkie przedsięwzięcia, zwłaszcza szczegóły dotyczące realizacji maskowania operacyjnego.

We wszystkich sytuacjach plan maskowania powinien być aktualizowany równocześnie ze zmianami dokonywanymi w planie operacji. Zmiany decyzji operacyjnej i planu operacji pociągają bowiem konieczność dokonania zmian w planie maskowania operacyjnego.

Pytania:

1. Scharakteryzować treść wniosków w zakresie maskowania operacyjnego wynikających z analizy zadania i oceny położenia.

2. Wymienić zagadnienia, które obejmuje decyzja o maskowaniu operacyjnym.
  3. Wymienić główne problemy organizacyjne w zakresie wypracowania decyzji i planowania maskowania operacyjnego.
  4. Uzasadnić konieczność ścisłego powiązania wypracowania decyzji i planowania maskowania operacyjnego z decyzją operacyjną dowódcy i planem operacji.
- 3.3. Udział rodzajów wojsk w maskowaniu operacyjnym^{20/}

Podobnie jak osiągnięcie celu współczesnej walki, bitwy i operacji zależy od ścisłego współdziałania wszystkich rodzajów wojsk i sił zbrojnych, tak i osiągnięcie celu maskowania operacyjnego zależy od ich zorganizowanego wysiłku podczas wykonywania określonych zadań i przedsięwzięć maskowniczych.

Każdy rodzaj wojsk i sił zbrojnych spełnia w systemie maskowania operacyjnego określone zadania zmierzające do ukrycia bądź wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd.

Maskowanie rodzajów wojsk i sił zbrojnych prowadzi się zgodnie z ogólnym zamiarem maskowania operacyjnego, uwzględniając przy tym jego właściwości zwłaszcza demaskujące i specyficzne zadań, które dany rodzaj wojsk wykonuje.

Miejsce i rola danego rodzaju wojsk i sił zbrojnych w systemie maskowania operacyjnego zależy od jego miejsca w ugrupowaniu operacyjnym związku operacyjnego i charakteru zadań taktyczno-operacyjnych, które on wykonuje.

Cele i zadania maskowania rodzajów wojsk i sił zbrojnych wynikają przede wszystkim z celu i zadań prowadzonych działań bojowych i operacji oraz z ogólnego celu i zadań maskowania operacyjnego

W maskowaniu rodzajów wojsk i sił zbrojnych obowiązują zasady wymagania i założenia dotyczące w ogóle maskowania operacyjnego, przy pełnym uwzględnieniu specyfiki danego rodzaju wojsk, a zwłaszcza specyfiki sprzętu bojowego i wykonywanych zadań.

20/ Konkretne rozwinięcie tych zagadnień zawarte jest w: Instrukcji o maskowaniu wojsk, cz. I rozdz. IV, Warszawa 1964 r. ss. 58-73.

Zakres przedsięwzięć związanych z organizacją i wykonaniem zadań maskowania przez rodzaje wojsk i sił zbrojnych wymaga, aby stanowiły one integralny element dokonywanych ocen, przedstawianych meldunków, wypracowywanych decyzji i planowanych działań oraz uzgadnianych wspólnych działań w systemie maskowania operacyjnego. W każdej operacji i działaniach bojowych należy dążyć do ukrycia i wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd przede wszystkim co do tych sił i środków, które w danym zamiarze operacyjnym decydują o jego pełnym wykonaniu^{21/}.

Pytania:

1. Omówić miejsce, rolę i zadania rodzajów wojsk w realizacji celu i zadań maskowania operacyjnego.
2. Scharakteryzować realizację zadań maskowania w lotnictwie.
- 3.4. Zakres, sposoby i możliwości wykonania niektórych przedsięwzięć maskowania operacyjnego

Na wstępie należy podkreślić, że:

zakres przedsięwzięć maskowania operacyjnego, a zwłaszcza siły i środki zaangażowane do jego wykonywania - nie powinny w żadnym wypadku obniżać wartości i zdolności bojowej wojsk oraz być powodem opóźnienia lub hamowania /ograniczenia/ realizacji celów i zadań taktyczno-operacyjnych.

Przeciwnie, przedsięwzięcia maskowania powinny sprzyjać i zapewniać skuteczne, jak najpomyślniejsze wykonanie podstawowego celu operacji. Wobec tego każda operacja i konkretne warunki, w których będzie ona organizowana i prowadzona, wywrą bezpośredni wpływ na ustalenie zakresu przedsięwzięć maskowania oraz określenie sił potrzebnych do ich wykonania.

Mimo że nie może być dwóch podobnych operacji, to jednak dla każdej z nich można określić pewien typowy zakres przedsięwzięć maskowania operacyjnego, występujący bez względu na

---

21/ Przedsięwzięcia maskowania realizowane przez poszczególne rodzaje wojsk zostały określone w: Instrukcja Maskowania cz. II.

charakter działań i zaistniałe warunki. Do przedsięwzięć takich należy zaliczyć:

- maskowanie jednostek raketowych i wykonania uderzeń jądrowych;
- maskowanie zgrupowań uderzeniowych wojsk przeznaczonych do prowadzenia operacji;
- maskowanie sztabów i składów /baz/materiałowego i technicznego zaopatrzenia;
- kontrolę maskowania operacyjnego.

Przedsięwzięcia maskowania powinny być rozpoczęte z chwilą przygotowania operacji i należy je równolegle realizować z przegrupowaniem, zajmowaniem rejonów wyjściowych i wejściem wojsk do bitwy.

Rozpatrzmy poszczególne sposoby maskowania operacyjnego.

a/ Maskowanie operacyjne jednostek raketowych i wykonanie uderzeń jądrowych^{22/}

Należy przewidywać, że organa rozpoznania nieprzyjaciela zmierzać będą przede wszystkim do wykrycia dywizjonów rakiet taktycznych wchodzących w skład dywizji oraz brygad rakiet operacyjno-taktycznych występujących na szczeblu armii i frontu.

Poważnym ułatwieniem wykrycia rakiet na stanowiskach startowych jest znajomość zasad ich rozmieszczenia w ugrupowaniu bojowym i operacyjnym.

Dokładna znajomość elementów demaskujących pododdziały raketowe pozwoli nie tylko skuteczniej je maskować, łagodzić cechy demaskujące, lecz także pozorować rozmieszczenie rakiet w innych rejonach.

Ze względu na konieczność dokonywania przegrupowań związków operacyjnych na duże odległości, istotnego znaczenia nabiera maskowanie bezpośrednie pododdziałów rakiet w czasie marszu, szczególnie zaś wykorzystanie maskujących właściwości terenu.

22/ W ćwiczeniu "Lato-74" wykonano rejon pozorny dywizjonu rakiet operacyjno-taktycznych, ze środków podręcznych ludzko jednak podobny do rzeczywistego

Można również wykorzystywać formy maskujące osłaniające przemarsz jednostek raketowych, zwłaszcza przed rozpoznaniem środkami laserowymi. Niemniej jednak do najbardziej typowych przedsięwzięć maskowania operacyjnego pododdziałów rakiet należy zaliczyć pozorne i demonstracyjne przegrupowania pozostające w ścisłym związku z maskowaniem i walką radioelektroniczną.

Mimo że w czasie marszu istnieją duże możliwości zniszczenia pododdziałów rakiet, jeśli zostaną one wykryte, to jednak nieprzyjaciel będzie raczej dążył do śledzenia wykrytego celu w marszu, aby móc ustalić jego rejon rozmieszczenia po zatrzymaniu się na odpoczynek bądź też po wejściu w rejon wyjściowy lub w rejon stanowisk startowych, gdzie istnieje większa pewność ich zniszczenia.

W związku z tym należy dążyć do tego, aby rejon rozmieszczenia lub rejon stanowisk startowych rakiet zapewniał naturalne warunki maskowania, odpowiednie warunki wykorzystania sprzętu do maskowania rakiet oraz dogodne warunki manewru /wjazdu i wyjazdu/. W czasie prowadzenia ognia raketowego należy stosować maskowanie /i pozorowanie/ dźwiękowe i świetlne.

Siły i środki maskowania rakiet powinny być dwójakiego rodzaju: po pierwsze - do maskowania pododdziałów rakiet /po - przez ukrycie/ i po drugie - do tworzenia obiektów pozornych.

Pierwsza grupa przedsięwzięć maskowania powinna być w pełni wykonana przez pododdziały rakiet we własnym zakresie i przez pododdziały im przydzielone do ubezpieczenia i zapewnienia swobody działania, a więc pododdziały piechoty zmotoryzowanej i pododdziały wojsk inżynieryjnych. Odpowiedzialność za bezpośrednie maskowanie rakiet ponosi Szef WRiA armii lub frontu oraz dowódca jednostki raketowej.

Druga grupa przedsięwzięć maskowania należy do bardziej skomplikowanych, gdyż potrzebne są dodatkowe siły i środki, których nie ma w pododdziałach rakiet. Należy do nich zaliczyć makiety rakiet, pododdziały i urządzenia obsługi oraz podod -

działały przeznaczone do wykonania określonych czynności związanych z organizacją pozornego marszu /przegrupowania/ lub pozornych rejonów rozmieszczenia dywizjonów i brygad raketowych.

Drugim niezmiernie ważnym problemem z zakresu maskowania jest maskowanie lub wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do zamiaru i rejonu /kierunku/ wykonania uderzeń jądrowych w operacji zaczepnej, w operacji obronnej zaś - wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do rejonu porażenia ogniowego.

Jeśli więc sposób i rejon /kierunek/ użycia broni jądrowej będzie głównym problemem decyzji /zamiaru/ operacji - to również i główny wysiłek maskowania należy skierować na zabezpieczenie właściwego wykonania decyzji /zamiaru/ operacji. W tym zakresie rola maskowania staje się bardzo istotna, gdyż rejonu lub kierunki uderzeń bronią jądrową będą uzależnione przede wszystkim od rozmieszczenia obiektów i zgrupowań broniących się lub nacierających wojsk nieprzyjaciela. Właściwe wykonanie przedsięwzięć maskowania może się poważnie przyczynić do zwiększenia skutków uderzenia ogniowego. Przedwczesne wykrycie przez nieprzyjaciela przewidywanych rejonów /obiektów/ użycia broni jądrowej pozwoli mu na wykonanie odpowiedniego manewru i uniknięcie zniszczeń. Poza tym konieczne jest maskowanie przewidywanych rejonów uderzeń bronią jądrową z tego względu, że w ślad za nimi zostanie wykonane uderzenie związków ogólnowojskowych lub działanie wojsk powietrznodesantowych.

Na podstawie układu /rejonów/ wybuchów atomowych nieprzyjaciela może się zorientować w prawdopodobnym kierunku działania wojsk wykorzystujących skutki ogniowego uderzenia i może również wykonać na nie podobne uderzenie. Praktyczne rozwiązanie tego problemu napotyka poważne trudności, chociaż prowadzone są poszukiwania w tym kierunku. Niekiedy może okazać się celowe wykonywanie uderzeń jądrowych na szerokim froncie, a dopiero tuż przed rozpoczęciem natarcia - skupienie wysiłku ogniowego na decydujących kierunkach, na których zostaną wykorzystane wojska lądowe i powietrznodesantowe.

Oczywiście rozwiązanie takie posiada również wiele stron

ujemnych, gdyż wymaga dużego zużycia amunicji jądrowej, a jego skuteczność budzi wątpliwości. Na podstawie zaś szeregu wniosków z realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego z okresu drugiej wojny światowej, wykonywanych w celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do odcinka przełamania i kierunku głównego uderzenia, można sądzić, że poważną rolę w odwróceniu uwagi przeciwnika od rejonów /obiektów/ uderzeń jądrowych mogą odegrać zamierzone działania organów rozpoznania oraz właściwie prowadzona dezinformacja.

Aby wprowadzić nieprzyjaciela w błąd, niekiedy należy celowo skierować wysiłek rozpoznania na inny niż rzeczywisty kierunek lub rejon przewidywanych uderzeń raketowo-jądrowych. Ponadto ten sposób działania powinien być jak najściślej powiązany z innymi formami i sposobami maskowania operacyjnego, a zwłaszcza z dezinformacją, pozorowaniem i taktyczno-operacyjnym działaniem wojsk.

Pytania:

1. Wymienić zakres typowych przedsięwzięć maskowania operacyjnego występujących w operacji zaczepnej.
2. Scharakteryzować możliwości i sposoby masowania jednostek raketowych.
3. Scharakteryzować możliwości i sposoby maskowania wykonywanych uderzeń jądrowych.

b/ Maskowanie operacyjne zgrupowań uderzeniowych wojsk przeznaczonych do prowadzenia operacji

Następnym przedsięwzięciem maskowania operacyjnego, które się bardzo ściśle łączy z przedsięwzięciami już rozpatrywanymi i uzupełniającym je, jest maskowanie wojsk przeznaczonych do operacji zaczepnej. Najistotniejszym problemem w tym zakresie będzie ukrycie lub wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do siły i składu zgrupowań uderzeniowych lub czasu i miejsca wysadzenia desantu powietrznego /morskiego/.

W tym wypadku obowiązuje zasada rozpoczęcia realizacji przedsięwzięć maskowania wojsk w okresie ich podchodzenia do rejonu przyszłych działań, zajmowania rejonów wyjściowych i bezpośrednich przygotowań związanych z planowaną operacją zaczepną^{23/}.

Ze względu na to, że rejon wyjściowy zajmowane będą na bardzo krótki okres, przedsięwzięcia maskowania powinny być jak najprostsze i nie wymagające zużycia dużej ilości sił i środków oraz czasu. Wobec tego w miarę możliwości i warunków należy do maksimum wykorzystać faktyczne działanie wojsk do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd oraz maskujące warunki naturalne konkretnego terenu i ograniczonej widoczności.

W tym celu już podczas przegrupowywania /marszu/ wojsk w rejon wyjściowy do planowanej operacji należy uwzględniać zamiar przyszłych działań zaczepnych oraz realizację przedsięwzięć maskowania operacyjnego z nim związanych. Przedsięwzięcia maskowania na okres marszu należy tak planować i realizować, aby w pełni /jeżeli jest to możliwe/ uwzględniały zamiar przyszłej bitwy^{24/}.

Podczas marszu i przegrupowywania wojsk - zarówno w okresie przygotowywania operacji, jak i w czasie jej prowadzenia, zwłaszcza operacji zaczepnej - zajdzie konieczność krótkich zatrzymań^{25/} wojsk na odpoczynek lub dla uzupełnienia paliwa. Za-

23/ a/Bardzo ciekawy sposób maskowania operacyjnego zwłaszcza w manewrowych formach działań opisuje: P. Batow, W marszu i w boju, Warszawa 1963 r. ss. 274, 384, 445 i 446.

b/Również interesujące informacje na ten temat znajdziemy w książce: K. Rokossowski, Żołnierski obowiązek, Warszawa 1973 r., s. 376.

24/ B.ciekawy przykład maskowania operacyjnego o podobnym charakterze opisuje gen. Sztienienko w swojej książce: S.M. Sztienienko, Gienieralnyj Sztab w gody wojny, Kniha wtoraja, Moskwa 1973 r. ss. 486, 487 i 489.

25/ W niektórych sytuacjach należy przyjąć, że takie rejon mogą być równocześnie rejonami wyjściowymi do rozpoczęcia operacji lub wejścia ZT do bitwy.

trzymania takie są niebezpieczne ze względu na łatwość wykrycia i zniszczenia. W celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, maszerujące kolumny mogą wydzielać pododdziały w sile od kompanii do batalionu z każdej maszerującej kolumny, które będą zajmować rejon najbardziej dogodny do zatrzymania i rozmieszczenia maszerujących wojsk, mające uzasadnienie zwłaszcza z punktu widzenia operacyjno-taktycznego. Faktyczne zaś zatrzymanie głównych sił może nastąpić kilkanaście kilometrów za lub przed prawdopodobnym rejonem zatrzymania. W ten sposób będzie się tworzyć pozorne rejon zatrzymania maszerujących /lub przegrupowujących się/ wojsk na poszczególnych marszrutach.

Podobnie można również tworzyć pozorne rejon ześrodkowania /rozmieszczenia wojsk/ w rejonie wyjściowym do operacji zaczepnej lub w rejonach rozmieszczenia drugich rzutów w operacji obronnej. Rejon pozorne będą miały za zadanie wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do ilości grupowanych do operacji sił oraz sprowokowanie go do wykonania uderzeń bronią masowego rażenia w "próżnię".

Rejon pozornego ześrodkowania wojsk swoimi rozmiarami i charakterystycznymi właściwościami pracy w nich powinny przypominać rejon ześrodkowania rzeczywistego z tym, że w rejonie pozornego ześrodkowania wojsk oprócz makiet sprzętu bojowego i ludzi oraz odbijaczy kątowych konieczne będzie rozmieszczenie sprzętu i techniki bojowej rzeczywistej w celu "ożywienia" rejonu pozornego.

Ze względu na brak czasu i bardzo ograniczone siły, które mogą zostać zaangażowane do realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego, należy jak najpełniej wykorzystać rzeczywiste działania taktyczno-operacyjne wojsk do zamierzonego wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd. W tym celu w idei zamiaru operacyjnego zakłada się określony manewr wojsk, odciągający uwagę nieprzyjaciela od zamiaru rzeczywistego^{26/}. Działania te po-

26/ Por.: a/A.Greczko, Bitwa o Kaukaz, Warszawa 1968 r. s.380.
b/O.Terlecki, Najkrótsza historia drugiej wojny światowej, Warszawa 1970 r. s. 320.

w inny sposób sprowokować nieprzyjaciela do przegrupowania odwodów na kierunku /odcinek/ drugorzędny, a przede wszystkim - do wykonania uderzeń bronią masowego rażenia w rejon dla nas dogodny, przede wszystkim zaś w rejon, gdzie nie ma własnych wojsk. W działaniach bojowych zmierzających do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd zwykle biorą udział wszystkie rodzaje wojsk i służb, a także jednostki tyłowe. W wypadku realizacji tych przedsięwzięć ogromnie ważnym zadaniem będzie zasugerowanie nieprzyjacielowi, że dane uderzenie wojskami - najczęściej działaniem pomocnicze - jest uderzeniem głównym w ramach przygotowywanej i prowadzonej operacji. Siły wyznaczone do takich działań mogą być bardzo różne: od oddziału do ZT /może też być wysadzony desant powietrzny, morski, śmigłowiec/, z tym, że wojska te otrzymują normalne zadanie taktyczno-operacyjne, nie wiedząc często /a raczej najczęściej/, że poprzez ich działanie osiąga się cele i zadania maskowania operacyjnego.

Na przykład z dużym powodzeniem podobne przedsięwzięcia maskowania operacyjnego stosowano w Armii Radzieckiej^{27/}.

We współczesnych warunkach uderzenia z ograniczonym celem /zamierzone działanie wojsk w celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd/ mogą mieć bardzo szerokie zastosowanie z tym, że sposób ich wykonania będzie się nieco różnił od sposobu wykonania tego rodzaju uderzeń w okresie drugiej wojny światowej^{28/}.

Obecnie należy również dążyć do tego, aby zamierzone działanie wojsk w celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd mogło być przekształcone w główne, jeśli zaistnieją po temu warunki. Poza tym działanie takie powinno być jak najbardziej sugestywne, obiektywne wynikające z konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej i konkretnych warunków terenowych. Wojska wyznaczone do takiego

27/ Problem ten w sposób b. ciekawy naświetlony został w książce: A.M. Wasilewski, Dzieło wszej żizni, Moskwa 1973 r. ss. 164-171.

28/ B. ciekawe przykłady maskowania z wojny na Bliskim Wschodzie znajdujemy w książce: B. Maszlanka, Cztery oblicza militaryzmu, Warszawa 1971 r. s. 461, 466, 467, 471.

działania powinny przede wszystkim wykonywać określone zadania wynikające z celu operacji - z równoczesnym realizowaniem celów maskowania operacyjnego.

Podczas organizowania maskowania operacyjnego należy uwzględnić, że z chwilą rozpoczęcia operacji zaczepnej lub obronnej w wykonaniu poszczególnych przedsięwzięć maskowania wystąpi pewna specyfika. Trzeba bowiem liczyć się z tym, że w toku prowadzenia operacji warunki realizacji przedsięwzięć maskowania bardzo często będą bardziej skomplikowane i trudniejsze niż w okresie przygotowania operacji, a to ze względu na niezmiernie ograniczony czas ich wykonania, a także poważne zmniejszenie ilości sił i środków, które mogą być zaangażowane do realizacji przedsięwzięć maskowania.

Dlatego też podczas prowadzenia operacji trzeba umiejętnie określać główne wysiłki maskowania i przede wszystkim na ich wykonanie ześrodkowywać główne siły.

Ze względu na charakter współczesnej obrony stosowanej przez nieprzyjaciela należy również przewidywać na okres prowadzenia operacji zaczepnej wprowadzenie przeciwnika w błąd co do zamiaru rozbicia /odparcia/ przeciwuderzających zgrupowań wojsk obrońcy. W wypadku organizowania odparcia przeciwuderzeń głównym przedsięwzięciem maskowania operacyjnego będzie wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do sił i środków biorących w nim udział, a zwłaszcza środków ogniowych i wojsk. W tym wypadku może się okazać niezbędne tworzenie pozornych rubieży przygotowywanych do załamania zwrotu zaczepnego nieprzyjaciela oraz pozornych rejonów rozmieszczenia wojsk mających wziąć udział w przewidywanej walce. Głównym celem realizowanych przedsięwzięć będzie zmuszenie przeciwnika do wykonania uderzeń jądrowych - przeznaczonych do zabezpieczenia zwrotu - w "próżnię". Poza tym, przygotowując się do rozbicia przeciwuderzających wojsk nieprzyjaciela poprzez bój /bitwę/ spotkaniowy, należy stworzyć pozory jego odparcia z przygotowanej w tym celu rubieży - obronnie.

Należy również zasygnalizować o niezmiernie istotnym

przedsięwzięciu maskowania operacyjnego, występującym w toku operacji zaczepnej, polegającym na ukryciu i wprowadzeniu nieprzyjaciela w błąd co do odcinków forsowania i przepraw /mostów/.

Konieczne jest również przygotowanie odpowiednich sił i środków do tworzenia przepraw /mostów^{29/} /pozornych /np. podczas wojny na Bliskim Wschodzie wojska egipskie na każdy jeden most faktyczny budowały dwa mosty pozorne, w sumie wybudowano ich -17/. W momencie podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej, w ramach realizowania zadań maskowania operacyjnego, mogą być stosowane dymy, które np. były szeroko wykorzystywane, zwłaszcza w latach 1944 i 1945, przez wojska radzieckie, oddziały 1 armii WP przy forsowaniu Odry, jak również armie anglosaskie.

Integralną częścią współczesnych operacji, zwłaszcza zaczepnych, jest stosowanie na szeroką skalę desantów powietrznych o charakterze taktyczno-operacyjnym i dywersyjno-rozpoznawczym. Bardzo istotnym i niezbędnym elementem zabezpieczenia desantu powietrznego będą przedsięwzięcia maskowania.

Odpowiednie wykorzystanie działania desantów powietrznych i działania wojsk lądowych stwarza większą możliwość wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do faktycznego zamiaru operacji. W związku z tym przedsięwzięcia maskowania desantu powietrznego należy ściśle łączyć z przedsięwzięciami maskowania operacyjnego z przygotowywanej lub prowadzonej operacji zaczepnej. Na przykład wysadzony w październiku 1973 r. przez wojska egipskie desant śmigłowiec w pasie 3 armii został b. szybko zlikwidowany, gdyż rejon wysadzenia i czas lądowania desantu został zasygnalizowany zwłaszcza długotrwałymi przygotowaniem.

Ze względu na cechy szczególne organizacji i wykonania desantu powietrznego całokształt przedsięwzięć maskowania można podzielić w następujący sposób:

29/ W ćwiczeniu "Lato-74" zademonstrowano bardzo udaną konstrukcję pozornego mostu. Most ten o długości 180 m przewożony jest na jednym samochodzie z przyczepą. Zestawy te wędą etatowo w skład kompanii maskowania BSap frontu i armii. Z tych samych zestawów można pozorować przeprawy promowe. Można też wykorzystywać do przepraw ludzi i lekkiego sprzętu.

- maskowanie wojsk powietrznodesantowych w rejonie wyjściowym;

- maskowanie przelotu desantu do miejsca /rejonu/ desantowania;

- wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do faktycznego rejonu desantowania i działania desantu powietrznego.

We wszystkich wypadkach maskowania desantu powietrznego ogromną rolę powinna odegrać właściwie prowadzona dezinformacja.

Wybór rejonu desantowania powinien być wszechstronnie rozpatrzony z punktu widzenia warunków i możliwości realizacji zadań taktyczno-operacyjnych oraz wymagań maskowania.

Z uwagi na konieczność zwiększenia wymagań w zakresie maskowania desantu powietrznego, w wielu wypadkach może się okazać pożądane wybieranie rejonów z trudnymi warunkami do desantowania, lecz zapewniających dobre warunki maskowania.

Jednocześnie z wyborem rzeczywistych rejonów desantowania wynika konieczność określania pozornych rejonów desantowania. Wybór rejonów pozornych niejednokrotnie powinien być bardziej uzasadniony pod względem taktyczno-operacyjnym niż wybór rejonów faktycznych. Przelot desantu do rejonów desantowania również powinien podlegać maskowaniu, w tym celu:

- przelot grup samolotów do rejonu desantowania powinien się odbywać z różnych kierunków; pożądany jest przelot desantu nad rejonem pozornym desantowania, w którym nastąpi pozorny zrzut desantu;

- włącza się do desantu rzeczywistego grupy manekinów, które mogą być zrzucone w rejonach pozornych lub w rejonie rzeczywistym, w tym ostatnim wówczas, gdy istnieje możliwość szybkiego opuszczenia przez desant rejonu lądowania i skrytego wyjścia w rejon przyszłych działań bojowych;

- zwiększa się intensywność przedsięwzięć maskowania wojsk lądowych, wprowadzających nieprzyjaciela w błąd co do faktycznego zamiaru przygotowywanej lub prowadzonej operacji mającej na celu połączenie się z desantem powietrznym.

Przedsięwzięcia maskowania desantu powietrznego włącza się do ogólnego planu maskowania operacyjnego.

We współczesnych warunkach szerokie perspektywy zarysowują się przed maskowaniem i myleniem radioelektronicznym, które będzie stosowane w czasie przygotowywania i prowadzenia operacji w celu ukrycia ważnych pod względem taktyczno-operacyjnym obiektów /zgrupowań wojsk/ lub tworzenia obiektów pozornych i odwrócenia uwagi nieprzyjaciela od obiektów rzeczywistych.

W zakresie maskowania przeciwradioelektronicznego wcho - dzi również maskowanie położonych w pasie działania armii lub frontu kontrastowych dozorów radiolokacyjnych, które mogą być wykorzystywane przez system radiolokacyjny nieprzyjaciela, zwłaszcza lotniczy, do nawigacji i wykonywania uderzeń bombowych. W niektórych wypadkach przed rozpoczęciem operacji, a nawet w czasie jej trwania, mogą być wykonywane pozorne dozory radiolokacyjne w celu wprowadzenia w błąd rozpoznania radioelektronicznego nieprzyjaciela, zwłaszcza rozpoznania powietrznego. Dozory te mogą być rozmieszczone w odpowiedniej odległości od obiektów o znaczeniu taktyczno-operacyjnym i co pewien czas musi ulegać zmianie ich miejsce położenia albo na określony czas muszą być usuwane w ogóle.

Ponadto należy maskować pod względem przeciwradiolokacyjnym drogi, które będą wykorzystywane do ruchu i materiałowego zaopatrzenia wojsk. Szczególnie podczas przegrupowania wojsk na duże odległości wystąpi konieczność stosowania na szeroką skalę przedsięwzięć maskowania przeciwradioelektronicznego. W tym celu mogą być szeroko wykorzystywane odbijacze kątowe - z tym jednak, że tworzenie za pomocą tych odbijaczy pozornych kolumn lub maskowanie kolumn maszerujących jest kłopotliwe ze względu na poważne zużycie czasu oraz sił i środków. Poza tym szeroko powinny być również maskowane mosty. Ze względu na występujące trudności w maskowaniu radioelektronicznym marszu i przepraw oraz przeszkody wodne w okresie działań niektóre przedsięwzięcia z zakresu tego rodzaju maskowania powinny być

realizowane jeszcze w okresie pokoju. Przede wszystkim dotyczyć to będzie maskowania określonych odcinków dróg przegrupowania i tranzytu wojsk operacyjnych, a w tym wiaduktów, mostów, węzłów komunikacyjnych, stacji przeładunkowych, rejonów alarmowych, wyjściowych i ześrodkowania.

Pytania:

1. Omówić możliwości i sposoby maskowania zgrupowań uderzeniowych.
2. Omówić sposoby tworzenia rejonów pozornych.
3. Omówić sposoby maskowania desantu powietrznego.
4. Scharakteryzować zakres przedsięwzięć maskowania radioelektronicznego.

c/ Kontrola przedsięwzięć maskowania operacyjnego

Ważnym zagadnieniem w zakresie maskowania operacyjnego jest kontrola realizacji przedsięwzięć maskowania. Problem kontroli przedsięwzięć maskowania operacyjnego wystąpił w pełni podczas drugiej wojny światowej, we wszystkich armiach poświęcono mu sporo uwagi. Do kontroli maskowania operacyjnego i maskowania w ogóle wydzielano odpowiednie siły i środki oraz organizowano specjalne zespoły. W Armii Radzieckiej do kontroli maskowania wyznaczano generałów i oficerów zarówno ze szczebla naczelnego dowództwa, jak i z dowództw armii i frontu. Na przykład w 1943 r. przed przeciwnatarciem Frontu Woroneskiego do kierowania i kontroli maskowania operacyjnego wyznaczono zastępcę dowódcy frontu^{30/}. Najczęściej jednak kontrola przedsięwzięć maskowania operacyjnego była w gestii zarządów i oddziałów operacyjnych, które w tym celu tworzyły specjalne zespoły generałów i oficerów wyposażając je w niezbędne siły i środki.

Obecnie rola właściwie zorganizowanej kontroli niewątpliwie wzrasta, zwłaszcza zaś kontroli przedsięwzięć maskowania radioelektronicznego.

30/ Wg. B.I. nr 5, Wyd. MON, Warszawa 1951 r., str. 99.

Kontrola zaś maskowania powinna stwierdzić i to we właściwym czasie, które z przedsięwzięć maskowania operacyjnego "zestarzały się", przestały oddziaływać lub nie odpowiadają nowej sytuacji, a wobec tego, które z nich należy uaktualnić, zmienić lub w ogóle z nich zrezygnować. Dlatego też kontrolę przedsięwzięć maskowania operacyjnego należy łączyć ściśle z kontrolą przygotowania operacji i kontrolą jej przebiegu^{31/}.

Kontrola maskowania powinna przede wszystkim ustalić:

- w jaki sposób organa rozpoznania nieprzyjaciela "przyjmują" nasze przedsięwzięcia maskowania i jak reagują na nie jego poszczególne dowódcy;
- wpływ przedsięwzięć maskowania na działanie własnych wojsk wykonujących określony zamiar operacyjny;
- niedociągnięcia i braki występujące w zrealizowanych lub wykonywanych przedsięwzięciach maskowania;
- zjawiska i oznaki demaskujące występujące podczas realizowania określonego zamiaru operacyjnego, które należy ukryć przed rozpoznaniem nieprzyjaciela lub skutecznie wykorzystać do "ożywienia" pozornych działań na innym kierunku /w innym rejonie/;
- oznaki demaskujące własnych środków radioelektronicznych;
- celowość i konieczność wykorzystania określonych sił i środków do poszczególnych przedsięwzięć maskowania.

Szczególnie trudny do praktycznego rozstrzygnięcia - podczas kontroli maskowania operacyjnego - będzie problem ustalenia, w jaki sposób następuje "konsumpcja" przez odbiorcę naszych poczynań w zakresie maskowania. Brak właściwej kontroli przedsięwzięć i dyscypliny maskowania może się okazać niepotrzebną stratą czasu oraz sił i środków^{32/}.

31/ M. Sztiemienko, Główny sztab w gody wojny, kniga wtora, Moskwa 1973 r. s. 488-0 roli jaką przywiązywano do kontroli maskowania.

32/ B. ciekawy przykład z tego zakresu podaje Biuletyn Informacyjny nr 5, z 1951 r.

Dokonując kontroli maskowania operacyjnego należy dostrzegać poważną rolę własnych organów rozpoznania, które powinny współuczestniczyć w tym przedsięwzięciu. Poza tym konieczne jest stałe śledzenie poczynañ nieprzyjaciela, zwłaszcza - cza jego posunięć praktycznych, które powinny być następstwem określonych przedsięwzięć maskowania operacyjnego. Należycie zorganizowana kontrola sprzyja właściwemu przewidywaniu zmian - rzającemu do doskonalenia sposobów i metod realizowania poszczególnych przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Jak w innych dziedzinach wiedzy ludzkiej, tak i w maskowaniu niezbędne są dalekowzroczne przewidywania.

Jest to tym bardziej istotne, że praca w zakresie maskowania rozdziela się niejako na dwa fronty: "front" nieprzyjaciela i "front" wojsk własnych. W pierwszym wypadku konieczne jest znalezienie odpowiedzi na pytania, w jaki sposób może oceniać nieprzyjaciel nasze działania, do jakich wniosków mogą i powinny go skłaniać takie lub inne przedsięwzięcia maskowania, jak zasugerować przeciwnikowi najbardziej wiarygodne zjawiska, które spowodowałyby, że jego wnioski, a następnie decyzje byłyby dla nas wygodne. W drugim wypadku przewidywania w zakresie maskowania operacyjnego należy łączyć ściśle z przewidywaniami rozwoju sytuacji taktyczno-operacyjnej, z konkretną decyzją operacyjną dowódcy, a także z możliwościami realizacji zamierzeń maskowania, przewidując jej skutki.

Kontroli maskowania operacyjnego nie należy więc traktować tylko jako przedsięwzięcia mającego na celu wykrycie i usunięcie zaistniałych cech i elementów demaskujących. Kontrola powinna dawać właściwe podstawy do głębokiej i wszechstronnej analizy umożliwiającej doskonalenie form i sposobów realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

Plan kontroli maskowania może stanowić część składową ogólnego planu kontroli lub wykonany zostanie jako załącznik do planu maskowania operacyjnego.

Pytania:

1. Omówić cel, zadania i sposoby prowadzenia kontroli przedsięwzięć maskowania operacyjnego.
2. Omówić sposoby wykorzystania wyników kontroli maskowania operacyjnego do jego doskonalenia.

Wnioski końcowe

1. We współczesnych warunkach maskowanie operacyjne należy łączyć ściśle z zaskoczeniem traktując je jako jedną z bardzo istotnych zasad współczesnej sztuki operacyjnej.
2. Maskowanie operacyjne powinno stanowić integralny element powzięcia decyzji operacyjnej dotyczącej operacji zaczepnej, stanowiący o uzyskaniu zaskoczenia i przewagi nad nieprzyjacielem, doprowadzając do pobicia silniejszego liczebnie nawet przeciwnika przy minimalnych stratach własnych.
3. Należy uwzględniać obiektywne trudności w realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego, zwłaszcza ze względu na możliwości rozpoznania nieprzyjaciela, zwłaszcza z przestrzeni kosmicznej oraz właściwości i specyfikę przygotowania i prowadzenia współczesnych operacji.

Trudności występujące podczas realizowania przedsięwzięć maskowania operacyjnego - zmuszają do jego doskonalenia i precyzji wykonania. Następuje również niewspółmierny wzrost wymagań stawianych planowaniu, a także realizowaniu przedsięwzięć maskowania operacyjnego.

4. W każdej operacji należy dążyć do ukrycia i wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, przede wszystkim co do tych sił i środków, które w danym zamiarze operacyjnym, w danej operacji decydują o jej powodzeniu, do ukrycia tych elementów ugrupowania i działań, które demaskują, szczególną zaś rangę należy nadać maskowaniu radioelektronicznemu.
5. Ze względu na ograniczone siły i środki, które mogą być użyte do realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego, należy w sposób maksymalny wykorzystać rzeczywiste działanie wojsk /manewr rzeczywisty/ do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd /ukrycia/ co do rzeczywistego ich przeznaczenia i użycia. Ponadto konieczne są wysoce wyspecjalizowane pododdziały maskowania, a także siły i środki etatowe przeznaczone

przede wszystkim do maskowania przed techniką rozpoznania nieprzyjaciela. Niektóre przedsięwzięcia maskowania operacyjnego powinny być realizowane w okresie pokoju; chodzi przede wszystkim o te przedsięwzięcia, które są wymierzone przeciwko rozpoznaniu radioelektronicznemu i z przestrzeni kosmicznej.

Nieodzowny jest również ścisły związek maskowania operacyjnego z przedsięwzięciami walki radioelektronicznej.

6. Szkolenie dowódców i sztabów, dowódców rodzajów wojsk i szefów służb oraz wojsk w zakresie przedsięwzięć maskowania operacyjnego w czasie pokoju ma kolosalne znaczenie dla należytego przygotowania ich do jak najlepszego wykonania zadań taktyczno-operacyjnych w przyszłych działaniach bojowych. Tylko wtedy gdy sztuka maskowania będzie systematycznie wdrażana dowódcom, sztabom i wojskom podczas ćwiczeń, można liczyć na to, że przedsięwzięcia te okażą się skuteczne i będą należycie realizowane podczas działań wojennych.

Wydrukowano w 100 egz.

Egz.nr 1-100 Bibl.Gł.Oddz.Zb.Specj.

Wyk.: płk Nożko

Druk: PK, dn.23.10.74 r.

Nr ks. pf-1194/pf-2959/WW.

Kor. zespół

